

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЧАБАНЮК ВАДИМ ДМИТРОВИЧ

УДК 343.13:343.36

**КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
В ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЗА ЇХ ВЧИНЕННЯ**

12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика;
судова експертиза

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук**

Київ – 2009

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Київському національному університеті внутрішніх справ,
МВС України

Науковий керівник доктор юридичних наук, професор
Шумило Микола Єгорович, Національна академія Служби безпеки України,
проректор

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент **Погорецький Микола Анатолійович**,
Служба безпеки України, заступник начальника Управління

кандидат юридичних наук, професор **Шибіко Василь Петрович**,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
професор кафедри правосуддя юридичного факультету

Захист відбудеться 26.02.2009 р. о 13-30 годині на засіданні спеціалізованої
вченої ради Д 26.007.01 в Київському національному університеті внутрішніх
справ за адресою: 03035, м. Київ-35, Солом'янська площа, 1

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Київського національного
університету внутрішніх справ (03035, м. Київ-35, Солом'янська площа, 1)

Автореферат розісланий 25.01. 2009 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л.Д. Удалова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Одним із завдань кримінального судочинства є правильне застосування Закону з тим, що кожний, хто вчинив злочин, був притягнутий до відповідальності і жоден невинний не був покараний. Досягнення даної мети нерідко пов'язане з перешкодами об'єктивного і суб'єктивного характеру, до них відноситься наявність кримінально-процесуальних правопорушень, що завдають істотної шкоди правам і законним інтересам учасників кримінального судочинства. На жаль, у діяльності органів досудового провадження набула широкого розповсюдження недбалість дізнавачів і слідчих, яка проявляється в неповноті розслідування, особливо при перевірці пояснень обвинувачених, порушенні процесуальних норм, що обмежує право обвинуваченого на захист, неконкретності пред'явленого обвинувачення, невідповідності пред'явленого обвинувачення обвинувальному висновку, незаконному затриманні підозрюваних, безпідставність прийняття окремих процесуальних рішень та інше. За даними Генеральної прокуратури України у 2005-2007 р.р. за фактами порушень, допущених при провадженні слідства і дізнання до кримінальної і дисциплінарної відповідальності було притягнуто відповідно 387 і 45101 особа. Так, у 2005 році суди розглянули 10 тис. таких скарг, що на 33,7 % більше ніж у попередньому, з яких було задоволено 4,6 тис. або 46,0 % від кількості розглянутих. У 2006 році судами розглянуто 11,6 тис. скарг, що на 16,0 % більше ніж у 2005 році, з яких задоволено 5,6 тис. скарг або 47,8 %. У 2007 році суди розглянули 20,3 тис. скарг, що на 74,5 % більше ніж у минулому році, з яких задоволено 8,5 тис., або 42,1 % від кількості розглянутих¹. Доводиться також констатувати, що в діяльності органів розслідування мають місце факти катувань із застосуванням незаконних методів розслідування. За даними Генеральної прокуратури України у 2005-2007 р.р. за вчинення таких дій до кримінальної і дисциплінарної відповідальності було притягнуто відповідно 227 і 187 осіб.

Однією з причин таких негативних явищ є недосконалість чинного законодавства про відповідальність за вчинення кримінально-процесуальних правопорушень. Зокрема, чинне кримінальне законодавство передбачає кримінальну відповідальність лише за навмисне скоєння злочинів проти правосуддя. Водночас у Кримінальному кодексі України відсутні норми, що встановлюють відповідальність за вчинення дій при необережній формі вини, які є також суспільно-небезпечними і завдають шкоди правосуддю та правам громадян. Крім цього, у діючому законодавстві, не в повній мірі диференційовані види кримінально-процесуальних правопорушень в залежності від їх суспільної небезпеки. У такий спосіб винні особи уникають справедливої відповідальності. Цьому, також, сприяє відсутність в наукових джерелах комплексних досліджень щодо соціальної природи кримінально-процесуальних правопорушень, характеристики різновидів і відповідальності за їх скоєння. Окремі положення даного правового явища висвітлювалися в

---

¹ Статистичні дані взяті з вісника Верховного Суду України.

роботах Ю.П. Аленіна, В.Д. Берназа, В.П. Бойка, Т.В. Варфоломеевої, Г.Н. Ветрової, В.І. Галагана, В.Г. Гончаренка, Ю.О. Гришина, Ю.М. Грошевого, О.Ф. Долженкова, А.Я. Дубинського, П.С. Елькінд, В.А. Журавля, В.С. Зеленецького, А.В. Іщенко, З.Ф. Ковриги, М.В. Костицького, В.Ю. Кузьмінової, В.С. Кузьмічова, О.П. Кучинської, Л.М. Лобойка, Є.Д. Лук'янчикова, В.Т. Маляренка, І.Є. Марочкіна, О.Р. Михайленка, М.М. Михеєнка, В.Т. Нора, С.Г. Олькова, М.А. Погорецького, М.І. Сірого, С.М. Смокова, С.М. Стахівського, А.І. Столмакова, М.С. Строговича, В.М. Тертишника, Л.Д. Удалової, В.Ю. Шепітька, В.П. Шибіки, М.Є. Шумила та інших.

Усе вищевикладене зумовлює актуальність теми даного дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація відповідає тематиці пріоритетних напрямків фундаментальних та прикладних досліджень вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ МВС України на період 2004-2009 рр., яка затверджена наказом МВС України від 5 липня 2004 року №755 «Про затвердження пріоритетних напрямків наукових та дисертаційних досліджень, які потребують розроблення і впровадження в практичну діяльність органів внутрішніх справ на період 2004-2009 років». Тема дисертації виконана згідно планів НД і ДКР Київського національного університету внутрішніх справ на 2006-2008 рр.

Мета і завдання дослідження. Дисертація має своєю *метою* системну розробку і обґрунтування положень та висновків щодо правової характеристики кримінально-процесуальних правопорушень й відповідальності за їх вчинення.

Відповідно до цільового призначення робота підпорядкована вирішенню наступних *завдань*:

на основі положень загальної теорії права визначити сутність та ознаки кримінально-процесуального правопорушення;

провести класифікацію кримінально-процесуальних правопорушень;

виявити типові кримінально-процесуальні правопорушення, які вчиняються в досудових стадіях кримінального судочинства та надати рекомендації щодо їх запобігання, виявлення та усунення;

проаналізувати діяльність прокурора, суду (судді) та начальника слідчого відділу щодо попередження, виявлення та усунення кримінально-процесуальних правопорушень;

розкрити особливості правової відповідальності за вчинення кримінально-процесуальних правопорушень;

сформулювати пропозиції щодо внесення змін і доповнень до відповідних законодавчих актів.

Об'єктом дослідження є правовідносини, що виникають, змінюються і припиняються в зв'язку з вчиненням кримінально-процесуальних правопорушень та притягненням винних осіб до відповідальності за їх вчинення.

Предметом дослідження є кримінально-процесуальні правопорушення в досудовому провадженні та відповідальність за їх вчинення.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертації є загальні закони та категорії теорії пізнання. Для вирішення завдань за темою дослідження використовувалися: *загальнонаукові методи* – для визначення типових кримінально-процесуальних правопорушень; *соціологічні* (анкетування й інтерв'ювання) – при вивченні і узагальненні практики органів дізнання, досудового слідства, прокурора та суду; *статистичний метод* – для аналізу і узагальнення емпіричної інформації, що стосується теми дослідження; *метод узагальнення* – щодо визначення поняття і сутності кримінально-процесуальних правопорушень; *метод системного аналізу* – для комплексного аналізу положень Конституції України, кримінально-процесуального законодавства України та інших держав, відомчих нормативно-правових актів правоохоронних органів, практику їх застосування, статистичні дані та відповідні наукові джерела; *логіко-семантичний метод* – для аналізу та поглиблення понятійного апарату; *порівняльно-правовий метод* – використовувався для аналізу й порівняння зарубіжного і вітчизняного кримінально-процесуального законодавства; *метод моделювання* – застосовувався для побудови проектів статей КПК України.

Емпіричну базу дослідження становлять дані, одержані в результаті вивчення 239 кримінальних справ; результати анкетування 141 слідчого органів внутрішніх справ та прокуратури України.

Наукова новизна одержаних результатів дисертації полягає в тому, що в науці кримінально-процесуального права вона є одним з перших в Україні комплексним дослідженням проблем кримінально-процесуальних правопорушень в досудовому провадженні та відповідальності за їх вчинення. Відповідно до одержаних в ході дослідження наукових результатів автор виносить на захист наступні положення:

вперше:

наведені авторські аргументи про те, що вживання в законі оціночних словосполучень «незаконні дії і рішення», «порушення закону», «порушення вимог кодексу», «істотне порушення вимог кримінально-процесуального закону» є однобічною характеристикою правопорушень, що вказує лише на їх протиправність і залишає поза увагою інші структурні елементи складу правопорушень;

обґрунтовано положення, що найбільш практично значущою класифікацією кримінально-процесуальних правопорушень в досудовому провадженні є розподіл їх на групи в залежності від суспільної небезпеки і вчинення їх у відповідних стадіях кримінального процесу;

висловлюється авторська позиція щодо встановлення дисциплінарної відповідальності за вчинення не істотних правопорушень, які не вплинули на прийняття процесуальних рішень і отримання недостовірних доказів: 1) відсутність у протоколі слідчої дії підписів її учасників; 2) відсутність відомостей про час, і місце проведення дії; 3) неповнота роз'яснення прав учасникам слідчих дій; 4) не зазначення в постановках про долучення як речового доказу найменування предмета, документа; 5) відсутність посилання у протоколах чи постановках на відповідні статті законодавства і інші;

пропонується доповнити ч. 2 ст. 114-1 КПК України положенням про те, що начальнику слідчого відділу надається право вносити прокурору клопотання про скасування незаконних та необґрунтованих постанов слідчого;

пропонується доповнити ст. 23-2 КПК України положенням проте, що суд (суддя) має право, при встановленні фактів кримінально-процесуальних правопорушень направляти матеріали прокуророві, для розслідування і притягнення винних до відповідальності.

удосконалено:

позицію стосовно специфіки формулювання поняття кримінально-процесуального правопорушення під яким слід розуміти винне, суспільно-небезпечне діяння, вчинене суб'єктом кримінально-процесуальних правовідносин, в порушення вимог КПК України, законів України, Конституції України, рішень Європейського суду з прав людини, чинних міжнародно-правових договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, що завдає шкоди правам і законним інтересам учасникам процесу і тягне за собою відповідальність за їх вчинення;

положення про те, що кримінально-процесуальне правопорушення і слідча помилка не тотожні поняття. Під слідчою помилкою слід розуміти діяння, яке по формі узгоджується з вимогами кримінально-процесуального права але вчинене внаслідок добросовісної омані учасником процесу, що спричинило обмеження або позбавлення прав суб'єктів кримінально-процесуальних правовідносин і вплинуло на законність прийняття рішень по справі;

дістали подальшого розвитку:

пропозиції щодо встановлення кримінальної відповідальності за незаконні порушення кримінальної справи, притягнення як обвинуваченого, затримання підозрюваного у вчиненні злочину, застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, якщо вони вчиненні з необережності у виді злочинної недбалості. У цій частині роботи обґрунтовується пропозиція про встановлення кримінальної відповідальності дізнавачів, слідчих і прокурорів за фальсифікацію доказів;

пропозиції щодо встановлення адміністративної відповідальності за порушення процесуального порядку проведення слідчих дій;

питання про приведення, у відповідність до ст. 56 Конституції України, Закону України «Про порядок відшкодування, шкоди завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду» від 1 грудня 1994 р., в якому передбачити відшкодування майнової і компенсацію моральної шкоди державою, за вчинення незаконних дій, незалежно від наявності реабілітаційних рішень по справі.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки, рекомендації та пропозиції дисертації впроваджено у навчальний процес Київського національного університету внутрішніх справ (акт впровадження КНУВС від 22.10.2007 №46/3074) та використовуються у практичній діяльності Головного слідчого управління МВС України (акт впровадження ГСУ МВС України від 13.02.2008 №13/2-647).

Запропоновані автором положення й висновки можуть бути враховані при підготовці нового КПК України, в подальших наукових дослідженнях проблем кримінально-процесуальних правопорушень та відповідальності за їх вчинення. Результати роботи можуть бути використанні при написанні окремих розділів підручників і навчальних посібників з курсу «Кримінальний процес України». Матеріали дисертації можуть бути застосовані органами досудового розслідування, прокурорами та судьями у практичній діяльності, пов'язаній із виявленням, усуненням та попередженням кримінально-процесуальних правопорушень.

Апробація результатів дисертації. Основні ідеї, положення та висновки узагальнені і сформульовані у дисертації, оприлюднені у доповідях і виступах дисертанта на науково-теоретичних та науково-практичних конференціях: «Кримінально-процесуальні правопорушення при прийнятті, реєстрації і вирішенні заяв та повідомлень про злочини» (м. Київ, 14 квітня 2006), «Класифікація уголовно-процесуальних правонарушень» (м. Київ, 22-23 червня 2006).

Публікації. Основні теоретичні положення, висновки, пропозиції і рекомендації, сформульовані у дисертації, знайшли своє відображення у 5 наукових публікаціях, з них – 3 наукові статі, що опубліковані у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено ВАК України, та 2 тези доповідей на конференціях.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що включають десять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (242 найменування) та чотирьох додатків на 12 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 221 сторінку, із них основний текст – 185 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** розкривається сутність проблеми кримінально-процесуальних правопорушень в досудовому провадженні та відповідальності за їх вчинення, обґрунтовується необхідність подальших досліджень даної теми. Подана загальна характеристика роботи, зокрема, визначається мета і завдання, об'єкт та предмет дослідження, формулюються положення і висновки, що визначають наукову новизну праці, наведено дані про їх апробацію і впровадження у практичну діяльність та навчальний процес.

Розділ 1 «Поняття і сутність правопорушень у кримінальному процесі» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 1.1. «Поняття, склад та види правопорушень у загальній теорії права» зазначається, що методологічною основою для визначення сутнісних характеристик кримінально-процесуального правопорушення є вчення в загальній теорії права про соціальну природу, юридичну характеристику, ознаки і склад правопорушення. Тому дисертант детально аналізує погляди теоретиків права (А.Н. Беляєв, П.К. Блажко, Ю.А. Денисов) на історичне походження, механізм, шкідливі наслідки та соціальні детермінанти

правопорушень. Зокрема, розглядаються дискусійні питання щодо проблеми їх суспільної небезпеки, протиправності і винності. На основі аналізу наукових джерел (В.М. Кудрявцев, М.С. Малєїн, І.С. Самощенко) вказується, що правопорушення є суспільно-небезпечними, завдають шкоди правам громадян і публічним інтересам, що знаходить свій юридичний вираз в протиправності. Це означає передбаченість їх нормами законодавства, встановлення і вирішення правовими засобами, настанням правових наслідків для суб'єкта вчинення. Винність – необхідна ознака правопорушення, оскільки правопорушник вибирає шкідливий варіант поведінки, нехтуючи суб'єктивними правами громадян, інтересами суспільства, що свідчить про мету, неповагу або байдужість до охороняємих законом цінностей і спричинення або допущення соціальної шкоди. На цій основі викладається структурний аналіз правопорушення – об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт і суб'єктивна сторона. Проаналізувавши дискусійні питання щодо поглядів на складові правопорушення, дисертант підтримує позиції тих вчених, які вважають, що правопорушення – це суспільно-небезпечне, протиправне, винне діяння (дія чи бездіяльність), яке спричинило або могло спричинити шкоду, за вчинення якого передбачається юридична відповідальність. Зазначається, що в наукових джерелах поки що відсутні чітко визначені поняття галузевих правопорушень (за виключенням злочину і проступку).

У підрозділі 1.2. *«Поняття кримінально-процесуального правопорушення»* автор аналізує погляди науковців на поняття кримінально-процесуального правопорушення (Г.Н. Ветрова, В.Н. Кудрявцев, С.Г. Ольков, А.І. Столмаков, М.С. Строгович). Критично оцінюючи позиції вчених-процесуалістів дисертант доходить висновку про те, що визначення поняття кримінально-процесуального правопорушення повинно відповідати його загальнотеоретичним ознакам (суспільно-небезпечність, протиправність, винність і караність), а також піддаватися структурному аналізу та містити відповідні елементи складу правопорушення. Водночас, звертається увага на особливості правопорушень у кримінальному судочинстві. Вони полягають в тому, що суб'єктами їх вчинення можуть бути особи, які наділені владними повноваженнями так і ті, що їх не мають. Крім цього, у дисертації зазначається, що в результаті вчинення правопорушення можуть порушуватися не тільки норми КПК та закони України але й відповідні положення Конституції України, рішення Європейського суду з прав людини, а також чинні міжнародно-правові договори. Також вказується на те, що у чинному законодавстві України передбачена відповідальність за злочини проти правосуддя, які вчиняються з прямим умислом. На думку дисертанта, не менш суспільно-небезпечними є також не навмисні протиправні дії суб'єктів кримінально-процесуальних відносин, що завдають шкоди правам особи і інтересам правосуддя. З огляду на це, пропонується диференціювати в залежності від ступеня суспільної небезпеки і доповнити кримінальне та адміністративне законодавство відповідними складами правопорушень й передбачити відповідальність за їх вчинення. З урахуванням висловленого, формулюється визначення поняття кримінально-процесуального правопорушення – як винне, суспільно-

небезпечне діяння, вчинене суб'єктом кримінально-процесуальних правовідносин, в порушення вимог КПК, законів, Конституції України, рішень Європейського суду з прав людини, чинних міжнародно-правових договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, що завдають шкоди правам і законним інтересам учасників процесу та тягнуть за собою відповідальність за їх вчинення.

На основі аналізу позицій науковців (О.Я. Баєв, А.Д. Назаров, А.Б. Соловйов, М.Є. Токарева, А.Г. Халіулін, С.А. Шейфер) і відповідних положень чинного КПК України дисертант розмежує поняття слідчої помилки від кримінально-процесуального правопорушення з наведенням конкретних ознак їх відмінності.

У підрозділі 1.3. «Класифікація кримінально-процесуальних правопорушень» досліджуються наукові засади класифікації, в основі якої лежить відношення та взаємозв'язки категорії загального та особливого. За правилами логіки, вона полягає у визначенні суттєвого критерію поділу об'єктів на певні групи за кількісними і якісними ознаками, які б мали видову відмінність і забезпечували її стійкість. Відповідно до вказаних вимог, автор аналізує запропоновані в науковій літературі класифікації кримінально-процесуальних правопорушень за правовими наслідками (З.Ф. Коврига), ступенем суспільної шкідливості, юридичної відповідальності, суб'єктивним складом, суб'єктивною стороною, тривалістю вчинення, формою вираження активності, частотою вчинення (С.Г. Ольков), ступенем шкоди заподіяної кримінально-процесуальним відносинам, впливом на юридичну силу доказів (П.А. Лупинська, С.В. Некрасов).

Автор доводить, що найбільш науково-обґрунтованою і такою, що має практичне значення є класифікація кримінально-процесуальних правопорушень в залежності від їх вчинення на певних стадіях кримінального судочинства (порушення кримінальної справи, досудового розслідування і на судових стадіях кримінального процесу).

Розділ 2 «Типові кримінально-процесуальні правопорушення в досудових стадіях кримінального судочинства та їх усунення» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1. «Кримінально-процесуальні правопорушення на стадії порушення кримінальної справи» на основі аналізу положень ст.ст. 6, 94-100 КПК України викладаються вимоги щодо законності і обґрунтованості порушень кримінальної справи. Відповідно до цього, аналізуються матеріали правозастосовчої практики, а також наукові джерела (А.Я. Дубинський, В.С. Зеленецький, Л.М. Лобойко, Д.П. Письменний) за результатами яких класифікуються типові кримінально-процесуальні правопорушення на даній стадії: 1) при прийнятті заяв і повідомлень про злочини (нереагування на заяви та повідомлення про злочини, укриття злочинів від обліку; відмова заявникові у прийнятті заяви в її реєстрації; реєстрації неповних даних, що містяться у заявах і повідомленнях про злочин; незаконне перепроведження заяв і повідомлень про злочин в інші органи). За статистичними даними МВС України, у 2004 р. було утаємнено від обліку злочинів – 12042; у 2005 – 11517;

у 2006 – 16672; у 2007 – 18752; 2) при перевірці заяв та повідомлень про злочин (незаконне проведення слідчих дій до порушення кримінальної справи; порушення строків вирішення заяв та повідомлень про злочини; порушення вимог законодавства щодо способів перевірки заяв та повідомлень про злочини); 3) при винесенні постанов про порушення кримінальної справи (помилкове визначення підстав для порушення кримінальної справи; неправильна кримінально-правова кваліфікація; відсутність в постанові вказівки на приводи для порушення кримінальної справи; несвоєчасність у прийнятті рішення при порушенні кримінальної справи; винесення постанови про порушення кримінальної справи неуповноваженою на те особою; початок провадження по кримінальній справі без винесення постанови про її порушення); 4) при відмові в порушенні кримінальної справи (неправильне застосування підстав; неповідомлення зацікавлених осіб про відмову в порушенні кримінальної справи та нероз'яснення їм права на оскарження прийнятого рішення; невручення чи направлення копії постанови особам вказаним в ст. 98-2 КПК України.

У підрозділі 2.2. «Кримінально-процесуальні правопорушення в стадії досудового розслідування» обґрунтовується положення про те, що вживання в кримінально-процесуальному законодавстві оціночних термінів «незаконні дії і рішення», «порушення закону», «порушення вимог кодексу», «істотне порушення вимог кримінально-процесуального закону» вказує на протиправність правопорушення, лишаючи поза увагою інші характерні його ознаки (п.2, п. 10 ст. 227, ст. 246 КПК України). Виходячи з цього, дисертант пропонує факти порушення вимог кримінально-процесуального законодавства вважати як правопорушення, при наявності в них структурних ознак, що дасть можливість предметно оцінити механізм, наслідки і відповідальність за їх вчинення.

За результатами аналізу практики і відповідних наукових джерел (С.Д. Бережний, І.В. Вернидубов, В.Т. Малярєнко, С.В. Некрасов, С.Г. Ольков) дисертант доходить до висновку, що в стадії досудового розслідування учасниками процесу допускаються різнопланові за своїм характером і наслідками правопорушення. Їх можна класифікувати на такі, що допускаються при: 1) проведенні слідчих дій (безпідставне їх проведення; нероз'яснення прав учасникам; відсутність понять; порушення процесуального порядку проведення; фальсифікації протоколів; проведення їх без дозволу суду чи згоди прокурора; проведення неуповноваженою на те особою і непередбаченими законом способами і інші); 2) порушенні права підозрюваного чи обвинуваченого на захист (незаконне схилення до відмови від захисника; незабезпечення участі захисника у справі; допуск до захисту осіб, які не мають на це право); 3) пред'явленні обвинувачення (безпідставність формулювання обвинувачення; несвоєчасність і неконкретність пред'явленого обвинувачення; невручення копії постанови про притягнення як обвинуваченого; порушення порядку пред'явлення обвинувачення; нероз'яснення обвинуваченому його прав; нероз'яснення суті пред'явленого обвинувачення; відсутність захисника при пред'явленні обвинувачення і інші); 4) застосуванні запобіжних заходів

(незаконність затримання підозрюваного у вчиненні злочину; незаконне взяття під варту; порушення строків затримання і тримання під вартою); 5) закритті кримінальних справ (неправильне визначення підстав закриття кримінальної справи; ненаправлення копії постанови про закриття кримінальної справи); б) зупинені досудового розслідуванні (зупинення кримінальної справи з оголошенням особи в розшук, яка невизнана обвинуваченим; 7) безпідставне припинення провадження у справах через хворобу обвинуваченого за відсутності відповідної документації; 8) зупинення провадження у зв'язку з необхідністю проведення судових експертиз; 9) складанні обвинувального висновку (незазначення в обвинувальному висновку доказів, що підтверджують пред'явлене обвинувачення; в обвинувальному висновку викладення обвинувачення, що істотно відрізняється від формулювання, наведеного в постанові про притягнення як обвинуваченого; наявність розбіжностей між описовою частиною обвинувального висновку – обставинами справи, які встановлені слідчим і резолютивною частиною обвинувачення); 10) закінченні досудового розслідування (неознайомлення обвинуваченого і учасників досудового слідства з матеріалами справи; затягування строків ознайомлення з матеріалами справи, необґрунтоване відхилення клопотань захисників). Крім цього, в окрему групу слід виділити правопорушення пов'язані з порушенням строків розслідування, однобічність або його неповнота, непритягнення до кримінальної відповідальності інших осіб, неправильне об'єднання або виділення кримінальних справ. За результатами впливу (В.І. Власов) правопорушення класифікуються на: 1) несуттєві, які не вплинули на досягнення мети досудового розслідування; 2) суттєві, що вплинули або могли вплинути на досягнення мети розслідування; 3) безумовно суттєві, наявність яких завжди свідчить про неправильність висновків і піддають сумніву в досягненні мети досудового розслідування.

У підрозділі 2.3. «Діяльність прокурора, суду (судді) та начальника слідчого відділу щодо усунення кримінально-процесуальних правопорушень» вказується на змістовну характеристику повноважень прокурора по усуненню правопорушень, до числа яких віднесено: вказівки прокурора; його рішення про скасування постанов слідчого; усунення особи, яка провадить дізнання, або слідчого від подальшого ведення дізнання або досудового слідства; закриття кримінальної справи та ін.

На основі аналізу наукових джерел законодавства і практики його застосування у дисертації пропонується: 1) закріпити у КПК України строки виконання слідчими і органами дізнання вказівок прокурора; 2) передбачити у КПК України перелік кримінально-процесуальних правопорушень, при вчиненні яких особа, що провадить дізнання, або слідчий усуваються прокурором від подальшого ведення досудового розслідування; 3) уніфікувати до 5 діб строк розгляд прокурором скарг на дії слідчих та органів дізнання; 4) передбачити в ч. 4 ст. 215 КПК України п'ятиденний строк розгляду прокурором скарги на постанову слідчого про закриття кримінальної справи.

Характеризуючи компетенцію суду (судді) щодо усунення кримінально-процесуальних правопорушень слідчого або органу дізнання, дисертант

наголошує, що відповідними засобами діяльності суду з усунення правопорушень є: а) постанови суддів (суду) про скасування постанов слідчого та органу дізнання; б) постанова судді про визнання затримання незаконним та про відмову в обранні запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, в) винесення окремої ухвали (постанови) про факти порушення закону прав громадян допущених при провадженні дізнання, досудового слідства та ін.

Дисертантом пропонується для удосконалення засобів усунення правопорушень: 1) доповнити ст. 23-2 КПК України положенням про те, що суд (суддя) має право, при встановленні фактів кримінально-процесуальних правопорушень, направляти матеріали прокуророві, для розслідування і притягнення винних до відповідальності; 2) доповнити ч. 6 ст. 177 КПК України положенням про те, що протягом доби з моменту проведення обшуку у невідкладних випадках, слідчий направляє копію протоколу обшуку не тільки прокуророві але й судді; 3) передбачити в КПК України норму про оскарження до суду постанови органу дізнання і слідчого про зупинення дізнання або досудового слідства в такій редакції: «Постанова органу дізнання, слідчого про зупинення дізнання або досудового слідства, може бути оскаржена особою, інтересів якої вона стосується або її представником, до районного (міського) суду, за місцем розташування органу або роботи посадової особи, яка винесла постанову протягом п'яти діб, з дня отримання її копії, чи повідомлення прокурора про залишення скарги на цю постанову без задоволення». Водночас пропонується передбачити норму, щодо процесуального порядку розгляду суддею постанови про зупинення дізнання або досудового слідства.

Автор також обґрунтовує пропозицію про доповнення КПК України нормою про можливість судового оскарження постанови слідчого про накладення арешту на майно.

На основі проведеного дослідження здобувач дійшов до висновку про необхідність доповнення ч. 2 ст. 114-1 КПК України положенням про те, що начальнику слідчого відділу надається право подавати прокурору клопотання про скасування незаконних та необґрунтованих постанов слідчого.

Розділ 3 «Види правової відповідальності за вчинення кримінально-процесуальних правопорушень» складається з чотирьох підрозділів, в яких залежно від ступені суспільної небезпеки кримінально-процесуальних правопорушень розглянуто види відповідальності, що настає за їх вчинення.

У підрозділі 3.1. *«Кримінальна відповідальність за вчинення кримінально-процесуальних правопорушень»* на основі аналізу складів злочинів проти правосуддя вказується, що вони вчиняються з прямим умислом. Водночас слідча практика свідчить про розповсюдженість кримінально-процесуальних правопорушень вчинених дізнавачами і слідчими по недбалості, що завдають значної шкоди правам і свободам громадян. Виходячи з цього і зважаючи на те, що людина, її честь і гідність визнаються найвищою соціальною цінністю, у дисертації пропонується встановити кримінальну відповідальність за незаконні порушення кримінальної справи, притягнення як обвинуваченого, затримання підозрюваного у вчиненні злочину, застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, якщо вони вчиненні з необережності у виді злочинної

недбалості. У цій частині роботи обґрунтовується пропозиція про встановлення кримінальної відповідальності дізнавачів, слідчих і прокурорів за фальсифікацію доказів.

В підрозділі 3.2. «Адміністративно-правова відповідальність за вчинення кримінально-процесуальних правопорушень» зазначається, що в слідчій практиці розповсюджені кримінально-процесуальні правопорушення, щодо дотримання порядку проведення слідчих дій, зокрема, не роз'яснення прав учасникам і присутнім при проведенні слідчої дії, їх проведення у необхідних випадках без присутності понятих, допиті свідків, потерпілих які не досягли 14 річного віку без участі педагога, порушення порядку пред'явлення для впізнання, відсутність вмотивованої постанови суду чи санкції прокурора на проведення обшуку, проведення слідчих дій у випадках передбачених законом без участі перекладача, невручення зацікавленим особам копії протоколів виїмки, обшуку, накладення арешту на майно, чи постанови про притягнення як обвинуваченого. З метою гарантування дотримання вимог КПК України при проведенні слідчих дій здобувач пропонує встановити адміністративну відповідальність за вищезазначені правопорушення. В цій частині роботи також розроблені пропозиції про вдосконалення адміністративної відповідальності щодо учасників процесу, які не наділені владними повноваженнями. Зокрема, автор наводить аргументи і приєднується до позиції науковців (С.М. Стахівський) про необхідність доповнення ч. 3 ст. 71 КПК України наступним положенням: «У разі встановлення злісного ухилення свідка від явки до органів розслідування слідчий або особа, яка проводить дізнання, складають протокол, який разом з матеріалами перевірки надсилається до суду за місцем проведення розслідування для притягнення свідка до адміністративної відповідальності. При встановленні злісного ухилення від явки до суду адміністративне покарання накладається безпосередньо судом, що розглядає справу, в якій особа викликана як свідок».

Автор аргументовано пропонує внести зміни в КПК України та КУпАП щодо відповідальності осіб, які не з'являються за викликом прокурора, – свідків, потерпілих, перекладачів, експертів, а саме: доповнити ч. 2 ст.ст. 71, 77, ч. 4 ст. 72 КПК України, ст. 185-4 КУпАП – словом «до прокурора», ч. 2 ст. 128 КПК України словом «прокурора»; ч. 3 ст. 128 КПК України доповнити реченням: «За злісне ухилення від явки до прокурора, органів досудового слідства або дізнання перекладач несе відповідальність відповідно за ст. 185-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення».

У підрозділі 3.3. «Дисциплінарна відповідальність за вчинення кримінально-процесуальних правопорушень» на основі аналізу Закону України «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України», наказів МВС України «Про нормативне забезпечення діяльності підрозділів дізнання органів внутрішніх справ України» від 26 жовтня 2006 р. №1066, «Про організацію діяльності органів досудового слідства системи Міністерства внутрішніх справ України» від 31 березня 2008 р. №160 і дисциплінарної практики їх застосування щодо дізнавачів і слідчих за вчинення кримінально-процесуальних правопорушень, дисертант вважає, за можливе застосовувати

дисциплінарну відповідальність за вчинення неістотних правопорушень, які не вплинули на прийняття процесуальних рішень і отримання недостовірних доказів, до їх числа доцільно віднести: 1) відсутність у протоколі слідчої дії підписів присутніх чи її учасників; 2) відсутність відомостей про час і місце проведення дії; 3) неповнота роз'яснення прав учасникам слідчих дій; 4) незазначення в постановках про доручення як речового доказу найменування предмета, документа; 5) відсутність посилання у протоколах чи постановках на відповідні статті законодавства і інші.

В підрозділі 3.4. «Цивільно-правова відповідальність за вчинення кримінально-процесуальних правопорушень» на основі аналізу змісту ст. 1176 Цивільного кодексу України і положень Закону України «Про порядок відшкодування, шкоди завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду» від 1 грудня 1994 р. дисертант дійшов до висновку, що відшкодування майнової і компенсація моральної шкоди за вчинення незаконних дій може наступати лише при винесені виправдовувального вироку і закриття кримінальної справи за реабілітуючими підставами. З огляду на це пропонується передбачити приведення у відповідність до ст. 56 Конституції України, Закон України «Про порядок відшкодування, шкоди завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду» від 1 грудня 1994 р., в якому передбачити відшкодування майнової і компенсацію моральної шкоди державою, незалежно від наявності реабілітаційних рішень по справі.

ВИСНОВКИ

На підставі викладених вище положень, виходячи з досягнутого рівня розробки проблеми кримінально-процесуальних правопорушень та відповідальності за їх вчинення, а також проведеного комплексного аналізу чинних нормативно-правових актів та регламентованих ними суспільних відносин сформульовані наступні висновки, в яких містяться основні результати дослідження, зокрема:

1. Методологічною основою для визначення поняття кримінально-процесуального правопорушення є вчення у загальній теорії права про історичне походження структуру, механізм, шкідливі наслідки і соціальні детермінанти правопорушень.

2. Сформульовано поняття кримінально-процесуального правопорушення під яким слід розуміти винне, суспільно-небезпечне діяння, вчинене суб'єктом кримінально-процесуальних правовідносин, в порушення вимог КПК, законів України, Конституції України, рішення Європейського суду з прав людини, чинних міжнародно-правових договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, що завдає шкоди правам і законним інтересам учасникам процесу і тягне за собою відповідальність за їх вчинення.

3. Здобувачем констатовано, що кримінально-процесуальне правопорушення і слідча помилка не тотожні поняття. Під слідчою помилкою слід розуміти діяння, яке по формі узгоджується з вимогами кримінально-

процесуального права але вчинене внаслідок добросовісної омани учасником процесу яке спричинило обмеження або позбавлення прав суб'єктів кримінально-процесуальних правовідносин і вплинуло на законність прийняття рішень по справі.

4. На основі аналізу норм чинного законодавства і слідчої практики запропоновано класифікацію кримінально-процесуальних правопорушень в залежності від їх суспільної небезпеки на злочини проти правосуддя, що вчиняються в тому числі з необережності у виді злочинної недбалості, адміністративні і дисциплінарні проступки.

5. На підставі аналізу правозастосовчої практики виявлено типові кримінально-процесуальні правопорушення на стадії порушення кримінальної справи, які класифікуються за такими груповими ознаками: 1) при прийнятті заяв і повідомлень про злочини 2) при перевірці заяв та повідомлень про злочин; 3) при винесенні постанов про порушення кримінальної справи; 4) при відмові в порушенні кримінальної справи.

6. Виявленні типові кримінально-процесуальні правопорушення в стадії досудового розслідування, які вчиняються при: 1) проведенні слідчих дій; 2) порушенні права підозрюваного чи обвинуваченого на захист; 3) пред'явленні обвинувачення; 4) застосуванні запобіжних заходів; 5) закритті кримінальних справ; 6) зупиненні досудового розслідування; 7) складанні обвинувального висновку; 8) закінченні досудового розслідування. Крім цього, в окрему групу слід виділити правопорушення пов'язані з порушенням строків розслідування, однобічність або його неповнота, не притягнення до кримінальної відповідальності інших осіб, не правильне об'єднання або виділення кримінальних справ.

7. Запропоновано встановити строки виконання вказівок прокурора: 1) закріпити у КПК України строки виконання слідчими і органами дізнання вказівок прокурора; 2) передбачити у КПК України перелік кримінально-процесуальних правопорушень, при вчиненні яких особа, яка провадить дізнання, або слідчий усуваються прокурором від подальшого ведення досудового розслідування; 3) уніфікувати до 5 діб строк розгляд прокурором скарг на дії слідчих та органів дізнання; 4) передбачити в ч. 4 ст. 215 КПК України п'ятиденний строк розгляду прокурором скарги на постанову слідчого про закриття кримінальної справи.

8. Обґрунтовано доповнення ч. 6 ст. 177 КПК України положенням про те, що протягом доби з моменту проведення обшуку у невідкладних випадках, слідчий направляє копію протоколу обшуку не тільки прокуророві але й судді;

9. Пропонується передбачити в КПК України норму про оскарження до суду постанови органу дізнання і слідчого про зупинення дізнання або досудового слідства в такій редакції: «Постанова органу дізнання, слідчого про зупинення дізнання або досудового слідства, може бути оскаржена особою, інтересів якої вона стосується або її представником, до районного (міського) суду, за місцем розташування органу або роботи посадової особи, яка винесла постанову протягом п'яти діб, з дня отримання її копії, чи повідомлення прокурора про залишення скарги на цю постанову без задоволення». Водночас

пропонується передбачити норму, щодо процесуального порядку розгляду суддею постанови про зупинення дізнання або досудового слідства.

10. Пропонується доповнити КПК України нормою про можливість судового оскарження постанови слідчого про накладення арешту на майно.

11. Пропонується внести зміни до КПК України та КУпАП щодо відповідальності осіб, які не з'являються за викликом прокурора, – свідків, потерпілих, перекладачів, експертів, а саме: доповнити ч. 2 ст.ст. 71, 77, ч. 4 ст. 72 КПК України, ст. 185-4 КУпАП – словом «до прокурора», ч. 2 ст. 128 КПК України словом «прокурора»; ч. 3 ст. 128 КПК України доповнити реченням: «За злісне ухилення від явки до прокурора, органів досудового слідства або дізнання перекладач несе відповідальність відповідно за ст. 185-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Чабанюк В. Д. Кримінально-процесуальні правопорушення при обранні запобіжного заходу у вигляді взяття під варту / В. Д. Чабанюк // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 9. – С.145–149.

2. Чабанюк В. Д. Щодо поняття кримінально-процесуального правопорушення / В. Д. Чабанюк // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 1. – С.124–128.

3. Чабанюк В. Д. Кримінально-процесуальні правопорушення при порушенні кримінальної справи: причини та шляхи їх усунення / В. Д. Чабанюк // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 2. – С. 142–146.

4. Чабанюк В. Д. Классификация уголовно-процессуальных правонарушений: материалы междунар. научн.-практ. конф. [«Эволюция уголовного судопроизводства на постсоветском пространстве»], (Киев, 22-23 июня 2006 года) / Мин-во образов. и науки. – К. : Университет экономики и права «КРОК», 2006. – Т. 1. – С. 196–200.

5. Чабанюк В. Д. Кримінально-процесуальні правопорушення при прийнятті, реєстрації і вирішенні заяв та повідомлень про злочини : збірник матеріалів наук.-теорет. конф., присвяченої створенню Академії управління МВС [«Проблеми підвищення ефективності державного управління в правоохоронній діяльності»], (Київ, 14 квітня 2006 року) / Мін-во внутр. справ України, Академія управління МВС. – К. : Академія управління МВС, 2006. – С. 144–148.

АНОТАЦІЯ

Чабанюк В.Д. Кримінально-процесуальні правопорушення в досудового провадженні та відповідальність за їх вчинення. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза. – Київський національний університет внутрішніх справ, Київ, 2009.

В дисертації розглядається комплекс теоретичних і практичних проблем, які пов'язані з кримінально-процесуальними правопорушеннями; аналізується судово-слідча практика, нормативна база, літературні джерела з метою розробки положень наукової теорії кримінально-процесуальних правопорушень та відповідальності за їх вчинення.

В роботі автор визначає загальнотеоретичне поняття «правопорушення», «кримінально-процесуальне правопорушення», розкриває їх ознаки, наводить відповідні класифікації. З'ясовано, що кримінально-процесуальне правопорушення може бути комплексним, якщо за його вчинення застосовуються санкції іншої галузевої належності. Наведена відмінність між слідчими помилками та кримінально-процесуальними правопорушеннями, перелік останніх обґрунтовано передбачити в КК України і КУпАП.

Окремо розглянуто типові кримінально-процесуальні правопорушення, які вчинюються на стадіях порушення кримінальної справи та досудового розслідування.

Визначений та детально досліджений повний перелік кримінально-процесуальних засобів прокурора, суду (судді), начальника слідчого відділу з виявлення, усунення та попередження кримінально-процесуальних правопорушень. В роботі розглянуто види правової відповідальності за вчинення кримінально-процесуальних правопорушень: кримінальна, адміністративна, дисциплінарна, цивільна, наведені положення щодо удосконалення механізмів реалізації окремих видів юридичної відповідальності.

В результаті проведеного дослідження запропоновано ряд змін та доповнень до КПК України, КК України, КУпАП, інших законодавчих актів, які мають на меті удосконалити вітчизняну правозастосовчу практику.

Ключові слова: правопорушення, кримінально-процесуальне правопорушення, слідча помилка, проступок, відповідальність, кримінально-процесуальні санкції.

АННОТАЦИЯ

Чабанюк В.Д. Уголовно-процессуальные правонарушения в досудебном производстве и ответственность за их совершение. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.09 – уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза. – Киевский национальный университет внутренних дел, Киев, 2009.

В диссертации рассматривается комплекс теоретических и практических проблем, связанных с уголовно-процессуальными правонарушениями; анализируется судебная практика, нормативная база, литературные источники с целью разработки положений научной теории уголовно-процессуальных правонарушений и ответственности за их совершение.

В работе автор определяет общетеоретическое понятие «правонарушения», изучает его элементы, детально останавливаясь на общественной опасности и противоправности.

Исследовав различные точки зрения ученых по определению уголовно-процессуальных правонарушений, диссертант предлагает авторскую дефиницию. Уголовно-процессуальное правонарушение – виновное, общественно опасное деяние, совершенное субъектом уголовно-процессуальных правоотношений, в нарушение требований УПК Украины, законов Украины, Конституции Украины, решений Европейского суда по правам человека, действующих международно-правовых договоров, согласие на обязательность которых предоставлено Верховным Советом Украины, что причиняет вред правам и законным интересам участникам процесса и влечет за собой ответственность за их совершение.

В работе подчеркнуто, что виновное нарушение нормы уголовного закона, влекущее применение санкции другой отрасли, является комплексным правонарушением. Отдельно исследован законодательный термин «существенные нарушения уголовно-процессуального закона».

Разграничены исследуемые правонарушения и следственные ошибки. В диссертации аргументировано, что классификация уголовно-процессуальных правонарушений с учетом их влияния на юридическую силу доказательств является наиболее практически значимой.

В работе автор отдельно рассмотрел типичные уголовно-процессуальные правонарушения, которые совершаются на стадиях возбуждения уголовного дела и досудебном расследовании. В контексте этого исследованы способы сокрытия заявлений и сообщений о преступлениях; деяния, связанные с неправильным, неточным или неполным соблюдением норм УПК во время следственных действий; нарушения прав участников следственных действий; правонарушения, связанные с оформлением доказательств. Вышеизложенное позволило определить существенные уголовно-процессуальные правонарушения стадии досудебного расследования, перечень которых предложено закрепить в УПК Украины.

С целью исследования средств выявления, устранения и предупреждения уголовно-процессуальных правонарушений, проанализирована деятельность прокурора, суда (судьи) и начальника следственного отдела. Четко определен полный перечень таких уголовно-процессуальных средств с формулировкой рекомендаций их совершенствования, а также процедуры использования данных средств.

Надлежащее место в диссертации принадлежит рассмотрению видов правовой ответственности за совершение уголовно-процессуальных правонарушений: уголовной, административной, дисциплинарной, гражданской. Автору удалось проследить связь отдельных правонарушений в нескольких видах юридической ответственности. На основании этого сделан вывод о действенности определенных норм. Наиболее эффективным механизмом привлечения к ответственности за совершение уголовно-процессуальных правонарушений принадлежит уголовному законодательству. Предложены некоторые положения по усовершенствованию уголовного и административного законодательства с целью разработки реального механизма возложения на виновных лиц обязанности отвечать за совершение исследуемых правонарушений.

Диссертант сделал попытку решить актуальный вопрос гражданско-правовой ответственности за совершение таких уголовно-процессуальных правонарушений как возмещение гражданам причиненных убытков незаконными действиями органов дознания, досудебного расследования, прокуратуры и суда. Им обосновано расширение случаев возмещения ущерба, видов компенсационных выплат и их размеров, усовершенствовано соответствующую процедуру, что изложено в предложениях в действующем УПК и Закон Украины, регулирующих данные правоотношения.

Исследовав практику привлечения к уголовной и дисциплинарной ответственности за совершение уголовно-процессуальных правонарушений, автор сделал ряд конструктивных предложений в УПК, УК и Кодекс Украины об административных правонарушениях.

В результате проведенного исследования уголовно-процессуальных правонарушений в досудебном производстве и ответственности за их совершение предложено ряд изменений и дополнений в УПК Украины, УК Украины, КУАП, другие законодательные акты, направленных на усовершенствование отечественной правоприменительной практики.

Ключевые слова: правонарушение, уголовно-процессуальное правонарушение, следственная ошибка, проступок, ответственность, уголовно-процессуальные санкции.

SUMMARY

Chabanyuk V.D. The criminal-procedural offences in pre-trial investigation and the responsibility for their commitment. – Manuscript.

Thesis for gaining the degree of Candidate of Law Sciences in Speciality 12.00.09 – criminal process and criminalistics; forensic expertise. – Kyiv National University of Internal Affairs, Kyiv, 2009.

The complex of theoretical and practical issues related to criminal-procedural offences is examined in the thesis; legal-investigative practice, normative base and literary sources are analyzed with the purpose to develop regulations of scientific theory of criminal-procedural offences and responsibility for their commitment.

The author determines general theoretic of the concept «offence», «criminal-procedural offence», exposes their features, demonstrates the proper classifications. It was revealed, that criminal-procedural offence can be complex, in case when for its commitment approbations from the other branch are activated. The difference between investigating slips and criminal-procedural offences was demonstrated, the list of which is provided in the Codex of Criminal Law and Codex of Administrative Offences of Ukraine.

Separately, criminal-procedural offences were examined which were accomplished on the stages of criminal case excitation and pre-trial investigation.

Full list of the criminal-procedural facilities of a prosecutor court (judges), chief of an investigation department in cases of exposure, removal and warning of criminal-procedural offences was determined and scrutiny analyzed. The types of legal responsibility for criminal commitment of criminal-procedural offences were reviewed: criminal, civil, disciplinary, administrative; regulations as for improvement of mechanisms of realization of separate types of legal responsibility are provided.

As a result of the conducted research the chain of changes and supplements to Codex of Criminal Law of Ukraine, Codex of Criminal-Procedural Law, Codex of Administrative Offences and the other legislative acts which aim to perfect domestic law practice are offered.

Keywords: offence, criminal-procedure offence, investigation slip, misconduct, responsibility, criminal-procedural approbations.